

Παναγιώτης Μαυροειδής

Εκατομμύρια άνθρωποι σε Κινέζικες μεγαλουπόλεις, αλλά και αλλού, εδώ και χρόνια, πριν από τον κορονοϊό ή άλλους αντίστοιχους ιούς, κυκλοφορούν **με μάσκες προστασίας**.

Αυτή η εικόνα είναι πλέον γνώριμη και σε άλλες περιστάσεις σε όλο τον κόσμο. Ιδιαίτερα στους **«κλειστούς» χώρους**. Μα αυτοί οι κλειστοί χώροι **δεν** είναι πλέον ιδιαιτερότητα: Αν το καλοσκεφτούμε οι άνθρωποι ζουν και κινούνται όλο και περισσότερο σε κλειστούς χώρους, κυριολεκτικά εσώκλειστοι: Κτίρια που φιλοξενούν εργασίες γραφείου (χωρίς ανοιγόμενα παράθυρα), μέσα μαζικής μεταφοράς, ασανσέρ, ιδιωτικά αυτοκίνητα.

Στους κλειστούς χώρους λοιπόν κινδυνεύουμε. Αλλά και στον **«ανοιχτό» χώρο** των μεγαλουπόλεων, επίσης χρειαζόμαστε προστασία για το αναπνευστικό σύστημα από τους ατμοσφαιρικούς ρύπους ή για το ακουστικό σύστημα από τον ανυπόφορο θόρυβο. Αναρωτιέται βέβαια κανείς πόσο **ενοποιείται πλέον ο εργάσιμος με τον μη εργάσιμο χρόνο, με αντιδραστικό όμως τρόπο** στον σύγχρονο καπιταλιστικό κόσμο, τόσο που οι προβλέψεις για Συνθήκες Υγιεινής και Ασφάλειας στην Εργασία, όσο και αν είναι απαραίτητες, καθίστανται πλέον ανεπαρκείς.

Θα αντέξουμε λοιπόν να ζούμε με μία μάσκα; Θα εργαζόμαστε με αυτήν, θα περπατάμε με αυτήν; Θα φιλιόμαστε και θα χαμογελάμε ακόμη, φορώντας την;

Με αφορμή τον κορονοϊό, γράφτηκε -και σωστά- ότι, σε ό,τι αφορά τα μέτρα προστασίας ή/και υγιεινομικής περίθαλψης, ισχύει το **«όπου φτωχός και η μοίρα του»**. Αυτό παραπέμπει στην **ταξική και εισοδηματική ανισότητα**. Αυτή διαμορφώνει την εντελώς ψεύτικη εικόνα ότι οι εργάτες, οι άνεργοι, οι αγρότες, οι φτωχοί, οι τσιγγάνοι ή/και

μετανάστες και πρόσφυγες είναι βρώμικοι και «κουβαλάνε αρρώστιες», **αντιστρέφοντας** την πραγματικότητα της ανυπαρξίας ή πλημμελούς φροντίδας δημόσιας υγείας, ακριβώς για αυτούς που δεν έχουν βαθιά τσέπη.

Ας αναρωτηθούμε: **Αυτή η μάσκα προσώπου, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, είναι η μόνη που φοράμε;** Και είναι αλήθεια αυτή, η πιο δυσβάσταχτη;

Εκτός από την εισοδηματική ανισότητα που προκαλεί η όλο και πιο αβυσσαλέα **ταξική πόλωση** του σύγχρονου καπιταλισμού, ας δούμε πιο προσεκτικά δύο ακόμη διαστάσεις.

Η πρώτη σχετίζεται με ότι περιεγράφηκε προηγούμενα, δηλαδή την **σωματική λειτουργία**. Την **υγεία** των σωμάτων των ανθρώπων, την προστασία από τις **ασθένειες**, με επίδραση και στο ίδιο το **προσδόκιμο ζωής**, την **παιδική θνησιμότητα**, την ποιότητα με την οποία το ανθρώπινο σώμα μπορεί να «λειτουργεί», με λιγότερο πόνο ή τραύματα. Τον «λογαριασμό» για όλα αυτά, ο σύγχρονος καπιταλισμός τον φορτώνει πλέον όλο και περισσότερο στους εργαζόμενους. Αν δεν είναι ούτε καν εργαζόμενοι, αλλά για παράδειγμα άνεργοι, συνταξιούχοι ή πρόσφυγες, πρόβλημά τους...

Η άλλη διάσταση αφορά αυτό που θα λέγαμε **υπαρξιακή ανισότητα**. Την ίδια την υπαρξιακή συγκρότηση των ανθρώπων, την αυτοεκτίμησή τους, την καλώς εννοούμενη φιλοδοξία, την ανάγκη αυτό-επιβεβαίωσης, τους όρους συμπερίληψής τους στην κοινωνική ζωή. Για όλους και όλες, αλλά ειδικά για τους νέους και νέες. Για όλο τον κόσμο και ακόμη ιδιαίτερα για τους «ξένους», τους μετανάστες και τις «μειονότητες» κάθε είδους.

Ας σκεφτούμε κάποιες σκληρές διχοτομίες. Τι εισπράττει κάποιος:

Αίσθηση αγάπης, αλληλεγγύης ή εγκατάλειψης, αποφυγής ή και μίσους;

Αίσθηση ασφάλειας ή φόβου;

Εμπιστοσύνη ή καχυποψία;

Σεβασμό ή περιφρόνηση;

Αναγνώριση ή ταπείνωση;

Επιβράβευση ή χλευασμό;

Αν το καλοσκεφτούμε, όλα αυτά μαζί, διαμορφώνουν ένα **ατέλειωτο Γολγοθά εμποδίων** σε μια όλο και πιο εχθρική κοινωνία, για όλο και περισσότερους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

Το προσπέρασμα όλων αυτών των εμποδίων, για να μπορέσουν οι άνθρωποι όχι να **ζήσουν**, αλλά να **αντέξουν** αυτό τον κόσμο, απαιτούνται μεταξύ των άλλων, πολλές **μάσκες**.

Ένας εργαζόμενος στις σύγχρονες εργασιακές γαλέρες, πρέπει να φορέσει τη μάσκα του **υπάκουου**.

Πόσες **γυναίκες** θα πρέπει να κρύψουν την **εγκυμοσύνη** τους για να μην απολυθούν (ίσως και το φύλο τους αν ήταν δυνατόν, για να αποφύγουν την απόρριψη στην πρόσληψη!) ή πόσοι εργαζόμενοι κρύβουν τον πυρετό ή το βήχα τους στη δουλειά;

Ας σκεφτούμε πόσοι πρέπει να φορέσουν τη μάσκα του **πρόθυμου** για απλήρωτη υπερωρία ή κυριακάτικη εργασία, παρότι είναι ξεθεωμένοι και μέσα τους πολύ θυμωμένοι.

Πόσοι άνθρωποι αλήθεια πρέπει να φορέσουν τη μάσκα του **σύμφωνου**, να πουν **ναι** σε κάτι που τους ταπεινώνει, αλλά θα ήθελαν και θα ήταν λογικό να πουν **όχι**;

Πόσοι ακόμη πρέπει να παραστήσουν τον **ευτυχισμένο**, τον **χαρούμενο** για να μην υπάρχει η **υποψία μιας δυσαρέσκειας** και επομένως και η πιθανότητα να θεωρηθούν **υπότροποι** σε διαμαρτυρίες κάθε είδους ή επιρρεπείς σε **αποκλίσεις** από μια επιβεβλημένη κανονικότητα;

Πόσοι και πόσες, ενώ πνίγονται στην εργασιακή ή άλλη ανασφάλεια, πρέπει να φορέσουν τη μάσκα του **σίγουρου**, για να κρατήσουν ζωντανή την ελπίδα στα μάτια των παιδιών τους και των αγαπημένων τους;

Αντέχονται αλήθεια όλες οι μάσκες μαζί, για πόσο και από πόσους ανθρώπους;

Αν μια όψη της αρνητικής απάντησης σε αυτό είναι η **τρομοκρατική εξάπλωση των ψυχικών ασθενειών** που δε συγκρίνονται με τον κίνδυνο οποιουδήποτε ιού με οποιαδήποτε θνητότητα, η άλλη όψη είναι η **τάση για έκρηξη βίας και οργής** με μορφή καταιγίδας και οσμή καταστροφής απέναντι σε ένα κόσμο που για τους πολλούς δεν αποτελεί τόπο δημιουργίας και αξιοβίωτης ζωής.

Και οι δύο όψεις και άλλες πολλές, είναι όψεις της **αρνητικής, αντιδραστικής καθολίκευσης και γενίκευσης** των πιο απαίσιων χαρακτηριστικών του **ολοκληρωτικού**

καπιταλισμού της εποχής μας. Αλλά και μιας απελπισμένης, αυτό-καταστροφικής απάντησης, που εν τέλει δεν είναι απάντηση.

Οι μάσκες δεν είναι λύση. Δεν αντέχονται. Είναι ώρα να δοκιμάσουμε να περπατήσουμε στον κόσμο χωρίς μάσκες, ωτοασπίδες και παραμορφωτικά γυαλιά. Δεν μπορούμε να τον αντέξουμε αυτόν τον κόσμο, να τον αλλάξουμε πρέπει.

ΥΓ: Η καρναβαλική μάσκα, σε αντίθεση με όλες τις άλλες, ήταν η μόνη που βοηθούσε για να εκφραστεί κάποιος πραγματικά, έστω ως εξαίρεση. Να πετάξει δηλαδή τις μάσκες της καταναγκαστικής υποκρισίας και να διεκδικήσει τη χαρά και την ελευθερία, έστω ως ένας κρυφός "άλλος". Αυτή όμως η μάσκα όπως είδαμε απαγορεύτηκε... Λίγα χρόνια νωρίτερα είχε επικηρυχθεί και η μάσκα της διαδήλωσης. Όλες οι άλλες, είναι υποχρεωτικές.